

Válasz az MTA Titkárságának

VISSZHANG - LX. évfolyam, 47. szám, 2016. november 25.

A Magyar Tudományos Akadémia Titkársága és az MTA Természettudományi Kutató Központja között fennálló kommunikációs nehézség nem új keletű. „A helyzet értelmezésének különbözőségére és az ebből adódó elhúzódó problémakezelésre” már a TTK gazdálkodási rendszerének átvilágításáról készült dokumentum is felhívta a figyelmet (IFUA-jelentés: IFUA Horváth & Partners, 2016-02-26). Az MTA Titkárságának helyreigazítása is ezt példázza. Mivel semmilyen általam fölvetett szerkezeti dilemmára nem reflektál, és csak néhány számadattal bűvészkedik, elnézést kell kérnem, hogy válaszom valamivel hosszabb lesz a helyreigazításnál.

Megtudjuk, hogy a pályázati és ipari maradványokon kimutatható hiány várhatóan csökken 2016-ban. Ez jó hír, de az adott összefüggésben irreleváns, ugyanis állításaim arra vonatkoznak, hogy az IFUA-jelentésben szereplő, 2015. decemberi zárásra vonatkozóan számolt fedezeti hiány mértéke szorult utólagos módosításra. Erről (0,85 milliárd Ft) azt írják az elemzést készítő szakemberek a feljebb már hivatkozott IFUA-jelentésben, hogy a valóságos főkönyvi analitikák tükrében még változhat. Ugyanakkor, az MTA április végi sajtótájékoztatóján, majd a mintegy két hónappal később aláírt MTA TTK konszolidációs szerződésben is még változatlanul ugyanaz a 0,85 milliárd Ft fedezeti hiány szerepel a konszolidáció kiindulási értékeként.

A helyreigazítás arról is tudósít, hogy az MTA már 2015-ben 0,242 milliárd Ft vissza nem térítendő támogatással csökkentette a TTK fedezethiányát. A hír igaz, azzal a megjegyzéssel, hogy a summát a TTK épületberuházási pótmunkáira fizették, és 2015. decemberben utalványozták. Ezzel együtt jó hír, hogy az irányító szervnek is érdekében áll a konszolidációs intézkedéseket megalapozó, valóságos MTA TTK fedezeti hiány feltárása. Hiányt növelő tétel a levezetésben szereplő pályázati maradvány, ami a későbbi elszámoláskor mintegy ~ 0,1 milliárd forinttal bizonyult nagyobbak az eredetileg kalkulálnál. Előírászerűen rögzítendő, de az okozott jelentős szakmai kár és bizalmi veszteség miatt morálisan is szükséges megemlíteni azt a 0,4 milliárd forintnyi iparimaradvány-összeget, amelyet a korábbi vezetés egyszerűen elvont a kutatócsoportoktól. Fentiekből következik, hogy a 2015. decemberi zárásakor aktuális, kiindulási fedezeti hiány összege 1,6 milliárd Ft, amelyben benne foglaltatik a 0,1 milliárd Ft értékű visszatérítendő MTA támogatás visszafizetési kötelezettsége.

Túl az általam is említett létszámleépítésre adott/adandó támogatások számszerűsítésén, az MTA Titkársága helyreigazításában felsorolja még a hiány kezelésére szánt visszatérítendő MTA támogatások között a már említett 0,1 milliárd Ft MTA TTK kölcsön visszafizetésének egyéves elhalasztását és egy újabb TTK kölcsön folyósítását (0,3 milliárd Ft) a működés folyamatosságának biztosítására. Ezeket persze vissza is kellene fizetni, de kérdés, hogy a nemzeti pályázati versenyben, MTA költségvetési alaptámogatási környezetben és megállíthatatlannak tűnő „brain drain”-folyamban mire lehet számítani a közeljövőben. Figyelmeztető jel ebben az összefüggésben, hogy a 0,1 milliárd Ft MTA TTK-kölcsön a 2014. esztendőben keletkezett. A hiányt tehát a vissza nem térítendő MTA-támogatás egyösszegű kifizetése enyhítené inkább, ahogy ezt a pénzügyi átvilágítást végző szakemberek is javasolják (IFUA-jelentés). Nota bene, nem lenne méltánytalan, mivel az MTA TTK Pusztaszeri úti telephelyének eladásából származó 2,7 milliárd Ft jóval meghaladja az MTA TTK konszolidációjához potenciálisan szükséges pénzeszközátadást.

Az MTA TTK fenntartható fejlődését valójában az elmúlt évek során elvont költségvetési alaptámogatás „rekonstrukciója” szolgálná. 2012–2014 folyamán átlag 0,2 milliárd Ft költségvetési megvonást, 2015 folyamán újabb 0,4 milliárd forintos csökkentést kellett elszenvednie az MTA TTK-nak. Ezek a megvonások,

a 2016. évet is beleszámítva összesen mintegy 1,8 milliárd Ft alaptámogatás-csökkentést jelentenek az MTA TTK számára a 2012–2016 időszakban.

Kommunikációs zavarnak érzem, hogy az MTA Titkársága a TTK likviditására hivatkozva próbálja cáfolni a dologi költségek visszatartásának tényét (!). Örvedetes, hogy az MTA TTK likvid, nem mindig volt így az elmúlt esztendőkbén. Ugyanakkor az MTA TTK bankszámlájának pozitív egyenlege egy adott pillanatban nem értelmezhető önmagában, kellenek még hozzá az előirányzat-felhasználási és a létszám- és bérigazdálkodásra vonatkozó adatok.

Örültem volna, ha valaki a nevével is vállalja a „helyreigazítás” felelősségét. Ilyen személy(ek) hiányában azonban kénytelen vagyok az MTA Titkárságának címezni a válaszomat: Q.E.D.

Fentieket bebizonyítva, őszintén remélem, hogy minden jobbra fordul, és az okfejtés meggyőzi az MTA elnökét arról, hogy csakis a valós fedezeti hiány feltárása és az ennek alapján meghozott valós intézkedések menthetik meg a jelen lévő értéket és kiválósági potenciált, amit az MTA TTK itthon és a nagyvilágban képviselhet.

(A szerző professor emeritus, MTA TTK)